

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-01-27 Nr. NV-142

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-1419(4) TAIS (24-10742(5))		PAŽYMA DĖL GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 2, 13-1, 20, 37, 38, 49 IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne	Energetikos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne		2024-11-05	

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projekto tikslas – siekiama tobulinti gamtinių dujų biržos operatoriaus, gamtinių dujų perdavimo, skirstymo ir tiekimo teisinį reglamentavimą ir suvienodinti jį su ES valstybėse narėse taikomu teisiniu reglamentavimu bei su elektros energetikos srityje esančiu reglamentavimu.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siūloma:

- tikslinti mažos apimties suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) pakartotinio dujinimo sąvoką nesiejant apibrėžiamo proceso su dujų pateikimu į gamtinių dujų skirstymo sistemą. Mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo sąvoka įtvirtinta 2017 m. lapkričio 7 d. Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 pakeitimo įstatyme Nr. XIII-707. Tuo metu Lietuvoje buvo vienintelis mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginys. SGD technologijoms plečiantis mažos apimties SGD pakartotinio dujinimo įrenginiai yra prijungiami ne tik prie skirstymo sistemų, bet ir nutolusiose nuo dujų tinklų vietovėse atskiruose vartotojų objektuose.

- tikslinti teisinį reglamentavimą, taikomą gamtinių dujų sektoriuje licencijuojamai gamtinių dujų biržos operatoriaus veiklai, atsisakant licencijavimo reikalavimo tiems ES valstybių narių ūkio subjektams, kurie turi kitoje ES valstybėje narėje išduotą licenciją, suteikiančią teisę vykdyti gamtinių dujų biržos operatoriaus veiklą;

- gamtinių dujų perdavimo, skirstymo ir tiekimo teisinį reglamentavimą suvienodinti su elektros energetikos srityje esančiu reglamentavimu – **siūloma atskirti skirstymo sistemos operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, preliminarinių prijungimo sąlygų, prijungimo paslaugos sutarčių, kai jose nurodomos prijungimo sąlygos, parengimo sąnaudas nuo kitų skirstymo sistemų operatorių teikiamų paslaugų sąnaudų**; Šias skirstymo sistemų operatorių teikiamų paslaugų sąnaudas dengtų tik tie asmenys, dėl kurių patiriamos šios sąnaudos, ir jos nebūtų įtraukiamos į esamiems gamtinių dujų vartotojams taikomas skirstymo paslaugos kainas ir tarifus.

- tobulinti teisinį reglamentavimą, susijusį su prijungimo prie gamtinių dujų skirstymo sistemos kainodara, siekiant, kad pareiškėjų prašymai dujofikuoti jų objektus būtų ekonomiškai pagrįsti, o išlaidos nedidintų prijungimo kainos naujiems gamtinių dujų vartotojams. Taip pat įtvirtinti, kad prijungiami buitiniai vartotojai padengia 100 procentų skirstymo sistemos operatoriaus patiriamų prijungimo išlaidų, išskyrus buitinius vartotojus, kurių sistemų prijungimo taškas yra nutolęs ne didesniu kaip 150 metrų atstumu nuo gamtinių dujų skirstymo sistemos. Šie buitiniai vartotojai nuo 2026 m. gegužės 1 d. padengtų 80 procentų skirstymo sistemos operatoriaus patiriamų prijungimo išlaidų;

- sudaryti galimybes vartotojui, kurio įrengiamos skirstymo sistemos pajėgumas yra mažesnis kaip 40 MWh/val., savo lėšomis organizuoti ir vykdyti skirstymo sistemos įrengimo, perkėlimo, pertvarkymo (rekonstravimo) ar išmontavimo darbus;

- sutrumpinti procedūras, susijusias su Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) derinamų ir tvirtinamų taisyklių terminais, ir atsisakyti nuostatos, kad minėtos taisyklės turi būti skelbiamos prieš vieną mėnesį iki jų įsigaliojimo momento; Procedūrų, susijusių su Taryba derinamų ir tvirtinamų teisės aktų terminų sutrumpinimu, tikslinimą paskatino susidariusi įtempta situacija gamtinių dujų rinkoje. Dėl šių aplinkybių Taryba 2022 metais net keturis kartus derino AB „Klaipėdos nafta“ (šiuo metu AB „KN Energijos“) pateiktus derinti naudojimosi suskystintų gamtinių dujų terminalu taisyklių pakeitimus. Taip pat skubos tvarka 2022 metais buvo derinti ir naudojimosi AB „Amber Grid“ gamtinių dujų perdavimo sistema taisyklių pakeitimai. Siūlomi pakeitimai sudarys sąlygas lanksčiau reaguoti į pasikeitimus gamtinių dujų rinkoje.

- tikslinti Gamtinių dujų įstatymo nuostatas ir sudaryti galimybę lanksčiai ir efektyviai reaguoti į vartotojo poreikius ir nuomonę – siūloma, vartotojui sutikus, taikyti trumpesnę kaip 5 dienų išpėjimo apie gamtinių dujų perdavimo, skirstymo ar tiekimo nutraukimą terminą, kai būtina atlikti gamtinių dujų sistemos techninę priežiūrą, rekonstravimą, remontą ar kitų dujų sistemų prijungimo darbus; Šiuo metu galiojantis reglamentavimas tam nesudaro galimybės – net

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ir tais atvejais, kai vartotojas sutinka ar pageidauja, kad gamtinių dujų nuotėkio šalinimo darbai būtų atlikti greičiau, dėl GDĮ nustatyto termino darbų atlikimo terminas privalo būti nukeltas siekiant išlaikyti 5 dienų įspėjimo terminą.

- tikslinti nuostatas, reglamentuojančias įspėjimo terminus, kai buitiniams vartotojams gamtinių dujų perdavimas, skirstymas ar tiekimas nutraukiamas dėl gamtinių dujų apskaitos prietaiso techninės priežiūros darbų – siūloma, kad gamtinių dujų įmonė turėtų teisę nutraukti gamtinių dujų perdavimą, skirstymą ar tiekimą raštu (įskaitant įspėjimą elektroniniu paštu, trumpąja SMS žinute) įspėjusi buitinius vartotojus, pas kuriuos atliekami šie darbai, ir tuos, kurie prijungti prie to paties skirstymo sistemos stovo, ir dėl to jiems taip pat būtina nutraukti gamtinių dujų tiekimą, ne vėliau kaip prieš valandą. GDĮ nustatytas 5 kalendorinių dienų įspėjimo terminas šiuo atveju yra per ilgas ir nesuteikia lankstumo. Didžiojoje dalyje daugiabučių namų apskaitos prietaisai yra įrengti butų viduje su visam dujų stovui bendru uždarymo įtaisu, tai yra, atliekant apskaitos prietaiso techninės priežiūros darbus net ir pas vieną vartotoją, būtina įspėti visus kitus vartotojus, pas kuriuos darbai neatliekami, tačiau kuriems dėl to bus laikinai nutrauktas gamtinių dujų perdavimas, skirstymas ir tiekimas. Pasikeitus vartotojo, pas kurį turi būti atliekami apskaitos prietaiso techninės priežiūros darbai, galimybėms ir atšaukus suplanuotus darbus, darbų data turi būti dar kartą nukeliama ne trumpiau kaip 5 dienoms, nes vartotojai turi būti pakartotinai įspėjami prieš 5 dienas iki naujos darbų datos.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai sudarys sąlygas verslui aktyviau dalyvauti vykdant skirstymo sistemos įrengimo, perkėlimo, pertvarkymo (rekonstravimo) ar išmontavimo darbus. Įstatymų projektuose siūlomi pakeitimai taip pat tiksliau reglamentuos prijungimo prie gamtinių dujų skirstymo sistemos kainodarą, o pareiškėjų prašymai dujofikuoti jų objektus turės būti ekonomiškai pagrįsti ir tuo siekiama, kad išlaidos nedidintų prijungimo kainos naujiems gamtinių dujų vartotojams.

STEBĖSENA

-

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas buvo derintas su visomis suinteresuotomis institucijomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Teikiamas pagal antrines Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas patikslintas įstatymo projektas, į pastabas atsižvelgta.

Taip pat Įstatymo projektas 2024 m. lapkričio 5 d. buvo svarstytas Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime, pastabų iš išorės sulaukta nebuvo.

Tretinėje išvadoje Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturėjo.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina Įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja